

Tussen de letters van dit archief huist het nalatenschap van Rosa, Johanna, Willemijn.

Wij staan op de schouders van moedige mensen.

Niet alle namen opgeslagen op papier, maar wel ingesleten in onze botten, ons bloed, en soms in onze stiltes.

In deze ruimte beschouwen we het verleden, vieren we het heden (gefeliciteerd), en vormen we de toekomst.

Hier weten we: vooruitgang is mogelijk, maar niet vanzelfsprekend.

In deze ruimte krijgen de woorden de tijd om van betekenis te veranderen.

De krabbenmand genuanceerd, bevraagd, excuses uitgekleeft, toegelicht.

En de genderscan kundig toegepast.

In deze ruimte is er ruimte voor twijfel, ik weet het niet precies en mag ik vragen hoe dat zit?

Hier duurt een documentaire 20 uur, onee toch twintig minuten.

Hier zijn we unapologetically feminist.

Hedy d' Ancona zit ergens tevreden te knikken.

In de wandelgangen wordt zachter gesproken dan in de microfoon.

Die nodig moet plassen mag eerst, die straks moet spreken gaat voor.

Het beleid bij de toiletten schrijft zich als vanzelf.

Daar gaan de gesprekken door buiten het bereik van de versterkers.

Vandaag hoef je niet luid te zijn om gehoord te worden.

In deze ruimte worden niet alleen antwoorden gedeeld, ook vragen vinden een stoel.

Kijk, daar heb je een lege, welke stem missen we nog?

Wie zou daar op moeten zitten?

Aan wie hebben we nog niet gedacht?

Soms gaan woorden pas ademen wanneer iemand ze een verhaal geeft.

Johanna was 77 wanneer ze voor het eerst haar zelfstandige woning betrad.

Ada werd in 2015 de eerste vrouwelijke feministische burgemeester van Barcelona.

Julia zegt in een zaal in Utrecht in 2026: 'moed moet je opbrengen, niet opleggen'.

In deze ruimte veranderen feiten in levens.

In deze ruimte krijgt beleid een gezicht.

We kijken onze buurvrouw aan, schudden handen met elkaar, een adempauze, knikje van herkenning, wil jij nog meer koffie?

Volgens mij hebben wij gemaild, ik loop wel even met je mee.

Een simpel en klein gebaar.

Alsof we weten dat verandering zelden begint bij de allergrootste woorden.

En vaker met iemand die redeneert vanuit de ander.

Iemand, bijvoorbeeld, laten we haar Karin noemen, die zegt: deze plank, in dit archief blijft leeg zodat er altijd ruimte is voor dat wat we missen.

En soms, heel soms, verlaat het beleid stilletjes de ruimte, zo zachtjes dat bijna niemand het hoort.

Het sluipt weg op sokken en legt een oor te luisteren op de straten.

Het kruipt tussen de benen van de mensen door.

Daar wordt even niet gesproken over rapporten of ministers, even geen nota's, geen tabellen, geen cijfers, notities, geen vergaderingen, snel snel snel, het gaat heel even over iets dat zich nergens laat archiveren.

Ergens op een veldje schopt een meisje keihard tegen een bal.

Ergens blijft een vader thuis bij zijn grieperige zoon.

Ergens vult iemand zonder twijfel haar eigen achternaam in.

Ergens zegt een kind: later word ik ...

En niemand lacht.

Ergens opent een oma voor het eerst haar eigen voordeur.

Ergens steekt een meisje haar hand op en laat hem niet meer zakken.

Ergens vraagt iemand aan iemand anders of ze met hem kussen wil en zij zegt glimlachend ja.

Ergens is het zondagmiddag en vlecht mijn vader mijn springerige krullen.

Ik verlaat deze ruimte met meer vragen dan waarmee ik binnenkwam.

En dat voelt vandaag, misschien wel verassend genoeg, als vooruitgang.

En ik, ik weet het zeker: het kan wel!

– Sophia Blyden (2 juli 2026)

Niets uit deze tekst mag worden gekopieerd, verspreid of op enige andere wijze gebruikt zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Atria.